

gikus eseményt: az író részegen lezuhant a párkányról, emlékét azonban sokan máig úgy őrzik, mint a kor tragikus áldozatát.

Korjellemező, ahogy Dávid Katalint eltávolították a Dokumentációs Központ éléről, s a nevét is törölték a különböző kiadványokból. Aztán Aczél kezét fogott vele, és egyszerre megváltozott körülötte a levegő (ez a jelenség korról-korra ismétlődik). A Nemzeti Múzeumba került, ahol nagy szeretettel és a tekintélyéhez méltó tisztelettel fogadták, s kedvező légkörben folytathatta kutatásait. Ezeknek az éveknek a története már új kötetének tárgya lesz, amely nyilván ugyanilyen érdekes és tanulságos események felidézésével járul hozzá a korszakról való ismereteink gazdagításához. (*Szent István Társulat, Budapest, 2017*)

RÓNAY LÁSZLÓ

„BALKEZÉBEN IS ELFÉR A VILÁG” Kiállítás és könyv Ferenczy Béni utolsó alkotókorszakáról

Az 1956-os forradalom és szabadságharc levereése számtalan magyar ember számára jelentett sokkhatást. A 20. századi magyar művészet kiemelkedő alakját, Ferenczy Bényt (1890–1967) 1956. november 5-én agyvérzés érte. Jobb oldala teljesen megbénult, beszélni sem tudott. A hosszúságos utókezelést és felesége áldozatos ápolását követően lassan talpra állt. Beszélni — egy-két szó kivételével — továbbra sem tudott, ugyanakkor kivételes művészi tehetsége és bámulatos akarateréje révén megtanult bal kézzel mintázni, festeni. Az 1960-as évek elejétől valódi műalkotások — főleg kispasztikák, rajzok és akvarellek — kerültek ki a keze alól. A budapesti Molnár-C. Pál Múterem–Múzeum 2017. november 9-én nyílt és 2018. június 3-ig nyitva tartó kiállításán ezekben az 1960 után keletkezett szobrokban és vízfestményekben gyönyörködhet a közönség. A Földes Mária és Gulyás Dorottya rendezte tárlat magvát a Ferenczy Család Művészeti Alapítvány tulajdonában lévő műtárgyak képezik, de kölcsönzött alkotásokat a szentendrei Ferenczy Múzeumi Centrum és a Magyar Nemzeti Galéria is. Különlegesség, hogy ez az első tárlat, amely kizárólag Ferenczy 1956 után született műveit mutatja be.

A kiállításon látható szobrok között olyan remekművek láthatók, mint az *Aranykor*, az *Álló fiúakt*, a *Drapériás női torzó*, a *Kötéllel ugráló kislány*, vagy a *Bartók Béla fejportré*. Rendkívül érdekesek azok a — balkezesként — kezdeti festményei, amelyekkel világhírű alkotásokat másolt a művész. Tollrajzai néhány vonallal is sajátos atmoszférát sugároznak (*Bikaviadal, Ágaskodó ló*). Víz-

festményein a virágcsendéletek végtelen tisztaságot és friss derűt sugároznak. Napjaink panaszokkal és gondokkal sűrített világában szinte hihetetlen a tény: Ferenczy Béni egyetlen művén sem foglalkozott magával, a vele történt tragédiával, kínkeservessé megnehezült életével. A hazai szellemi élet kiválóságai, Nagy László, Pilinszky János, Illyés Gyula, Weöres Sándor, Juhász Ferenc, Hubay Miklós tisztelgő elismeréséről a Ferenczy Béninek dedikált, tárlókban látható kötetek tanúskodnak.

Külön érdekesség, hogy a kiállítás megnyitására rendkívül fontos könyv is megjelent *„Balkezében is elfér a világ” — Ferenczy Béni utolsó alkotókorszaka* címmel. A Jelenits István írta köszöntőt követően a szerkesztő Gulyás Dorottya nagyszerű tanulmánya olvasható Ferenczy Béni utolsó alkotókorszakáról. Az ezt követő irodalmi válogatás (versek, novellák, publicisztikák, levelek) igazi olvasmányélményt jelentenek — mind az irodalmat, mind a képzőművészetet kedvelőknek. A kiadvány egyben katalógusul is szolgál, hiszen bőséges válogatást nyújt a művész balkezes korszakának grafikáiból, és tartalmazza valamennyi, e korszakban született plasztikai alkotását. Minden mű fényképe mellett megjelölésre került mérete, őrzési helye és — közgyűjteményi tulajdon esetében — leltári száma. A forrásértékű könyvet a Ferenczy Bényt ábrázoló archív képekből válogatott, a nagyközönség számára eddig javarészt ismeretlen fényképek zárják.

A szakmai hozzáértés mellett remek ízléssel és értő lélekkel rendezett tárlatot Pilinszky János csodálatos sorai kísérik: *„...élete omladékán, érzékeinek romjain újra jelentkezett bizalmas angyala, gyanútlan ihlete. Pillanatra megtorpanhatott. Aztán elegendőnek találta azt, ami megmaradt: az árva, tanulatlan bal kezét.”*

Ha valaki rövid időre ki akar szakadni hétköznapjaink rohanó, nem egyszer durva szürkeségéből, érdemes felkeresnie a Molnár-C. Pál Múterem–Múzeum Ferenczy Béni kiállítását, ahol a róla szóló könyv is megvásárolható. (*Ferenczy Család Művészeti Alapítvány, Budapest, 2017*)

PROHÁSZKA LÁSZLÓ

ANNA. VÁLTOZATOK SZÉKELY ASSZONYSORSRA A székelyudvarhelyi Haáz Rezső Múzeum kiállítása a Nemzeti Múzeumban

Kiállítást rendezni egy huszadik századi székely asszonysorsról: mit lehet megmutatni ebben a keretben? Kit válasszunk a sok falusi paraszt-